

Īpašās prasības diētiskajai pārtikai

Izdoti saskaņā ar
Pārtikas aprites uzraudzības likuma
4.panta trešo daļu un 10.¹ daļas 3.punktu,
13.panta trešās daļas 3.punktu un 20.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:
 - 1.1. īpašās prasības diētiskajai pārtikai un tās papildu marķējumam;
 - 1.2. kārtību, kādā Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) reģistrē diētisko pārtiku, aptur vai ierobežo tās apriti un anulē reģistrāciju;
 - 1.3. valsts nodevas apmēru par diētiskās pārtikas reģistrāciju un valsts nodevas samaksas kārtību.

2. Diētiskā pārtika ir pārtika, kura tās īpašā sastāva vai ražošanas procesa dēļ ir skaidri nošķirama no parasta patēriņa pārtikas, ir piemērota noteiktam uztura mērķim un kuru pārdodot norāda tās piemērotību. Lietojot uzturā diētisko pārtiku, tiek nodrošināta īpaša uzturvērtība:
 - 2.1. personām, kurām ir traucēts gremošanas process vai vielmaiņa;
 - 2.2. personām, kurām ir īpašs fizioloģiskais stāvoklis un kuras, kontrolēti lietojot uzturā noteiktas pārtikas produktos esošas vielas, gūst nepieciešamo labumu;
 - 2.3. veseliem zīdaiņiem vai maziem bērniem.

3. Šo noteikumu 2.punktā minētās diētiskās pārtikas sastāvs un īpašības atbilst paredzētajai diētai noteiktajām prasībām.

4. Pārtikas apriti reglamentējošajos normatīvajos aktos ir minēti šādi diētiskās pārtikas veidi:
 - 4.1. mākslīgie maisījumi zīdaiņiem un mākslīgie papildu ēdināšanas maisījumi zīdaiņiem;
 - 4.2. apstrādāta graudaugu pārtika un bērnu pārtika zīdaiņiem un maziem bērniem;
 - 4.3. pārtikas produkti ar samazinātu enerģētisko vērtību svara samazināšanai;
 - 4.4. diētiskā pārtika cilvēkiem ar veselības traucējumiem;
 - 4.5. pārtikas produkti, kas nesatur lipekli.

5. Ražotājs nodrošina diētiskās pārtikas specifiskā sastāva vai īpašību atbilstību paredzētajam produkta lietošanas mērķim.

6. Diētiskā pārtika atbilst arī visiem pārtikas apriti reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem, kas piemērojami parasta patēriņa pārtikas produktiem, ņemot vērā šo noteikumu 2.punktā minētos nosacījumus.

7. Diētisko pārtiku, izņemot šo noteikumu 8. un 9. punktā minētos produktus, mazumtirdzniecībā atļauts izplatīt tikai iepakotā veidā, pilnībā pārklātu.

8. Mazumtirdzniecībā neiekotā veidā atļauts izplatīt diētisko pārtiku, kas paredzēta lietošanai intensīvas muskuļu piepūles gadījumā, ja tā ir sagatavota patēriņam attiecīgajā pārtikas tirdzniecības vietā un galapatērētājam redzamā vietā ir izvietota šo noteikumu 11.punktā minētā informācija, kā arī ir norādīti produkta īpašie lietošanas nosacījumi (brīdinājumi) un alergēni, kas minēti normatīvajos aktos par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem.

9. Mazumtirdzniecībā neiekotā veidā atļauts izplatīt diētisko pārtiku atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības pārtikas produktiem ar samazinātu enerģētisko vērtību un tās marķējumam, ja tā ir paredzēta vienas vai divu ēdienreīžu aizstāšanai svara kontrolei un ir sagatavota tūlītējam patēriņam attiecīgajā pārtikas tirdzniecības vietā, šķīdinot, atšķaidot vai sajaucot noteiktu produkta daļu no oriģināla fasējuma (iekpojuma) atbilstoši lietošanas pamācībai.

10. Izplatot šo noteikumu 9.punktā minēto diētisko pārtiku, galapatērētājam redzamā vietā ir izvietota informācija par produkta sastāvu, marķējumu atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības pārtikas produktiem ar samazinātu enerģētisko vērtību un tās marķējumam, kā arī informācija par produkta īpašajiem lietošanas nosacījumiem (brīdinājumiem) un produkta alergēniem (nosaukumiem), kā tas minēts normatīvajos aktos par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem.

11. Diētisko pārtiku marķē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un fasētas pārtikas preču marķēšanu, ievērojot šādas papildu prasības:

11.1. produkta tirdzniecības nosaukumu papildina ar norādi par tā īpašo uzturvērtību;

11.2. veselīgiem zīdaiņiem un maziem bērniem paredzētajai diētiskajai pārtikai norādi par uzturvērtību aizstāj ar norādi par mērķi, kādam produkts paredzēts;

11.3. marķējot diētisko pārtiku, kas nav minēta šo noteikumu 4.punktā, papildus norāda:

11.3.1. kvalitatīvā vai kvantitatīvā sastāva atsevišķos elementus vai raksturo ražošanas procesu, kurā produktam piešķir īpašo uzturvērtību;

11.3.2. enerģētisko vērtību, kas izteikta kilodžoulos (kJ) un kilokalorijās (kcal);

11.3.3. ogļhidrātu, olbaltumvielu un tauku saturu 100 gramos vai 100 mililitros tirdzniecībai sagatavota produkta un, ja nepieciešams, patēriņam sagatavota produkta daudzumā;

11.3.4. ja enerģētiskā vērtība ir mazāka par 50 kilodžouliem (12 kilokalorijām) 100 gramos vai 100 mililitros tirdzniecībai sagatavota produkta, enerģētiskās vērtības norādi var aizstāt attiecīgi ar vārdiem "enerģētiskā vērtība 100 gramos ir mazāka par 50 kilodžouliem (12 kilokalorijām)" vai "enerģētiskā vērtība 100 mililitros ir mazāka par 50 kilodžouliem (12 kilokalorijām)".

12. Diētisko pārtiku, kas minēta šo noteikumu 2.1. un 2.2.apakšpunktā, atļauts raksturot ar vārdu "diētisks" vai "diētai" (attiecīgā locījumā).

13. Marķējot, noformējot un reklamējot parasta patēriņa pārtikas produktus, aizliegts izmantot:

13.1. vārdu "diētisks" vai "diētai" vienu vai kopā ar citiem vārdiem;

13.2. jebkuru marķējumu vai noformējumu, kas var radīt iespaidu, ka parasta patēriņa pārtikas produkti atbilst šo noteikumu 2.punktā minētajiem produktiem.

14. Diētiskās pārtikas marķējums, izmantotās marķēšanas metodes, noformējums un reklāma nedrīkst būt maldinoša (piemēram, nedrīkst piedēvēt produktiem neesošas īpašības vai netieši norādīt, ka tie spēj novērst, ārstēt vai izārstēt slimības). Ir atļauts izplatīt jebkuru derīgu informāciju vai ieteikumus, kas paredzēti tikai medicīnas, uzturzinātnes vai farmācijas speciālistiem.

15. Dienests neierobežo vai neaizliedz tirgot šo noteikumu 2.punktā minēto diētisko pārtiku tās sastāva, ražošanas specifiskācijas, noformējuma vai marķējuma dēļ, ja tā atbilst šo noteikumu un pārtikas apriti reglamentējošo normatīvo aktu prasībām par diētisko pārtiku.

II. Diētiskās pārtikas reģistrēšanas, aprites apturēšanas vai ierobežošanas un reģistrācijas anulēšanas kārtība

16. Diētiskās pārtikas ražotājs, importētājs (ja diētiskā pārtika ražota trešajā valstī), izplatītājs vai iepakotājs (turpmāk – iesniedzējs) šo noteikumu 16.punktā noteiktajā kārtībā paziņo dienestam par šādu diētisko pārtiku pirms tās pirmās laišanas Latvijas tirgū:

16.1. mākslīgajiem maisījumiem zīdaiņiem;

16.2. diētisko pārtiku cilvēkiem ar veselības traucējumiem;

16.3. pārtikas produktiem, kas nesatur lipekli;

16.4. pārtikas produkti, kas paredzēti intensīvas muskuļu piepūles gadījumos, īpaši sportistiem;

16.5. pārtikas produkti personām, kurām ir ogļhidrātu vielmaiņas traucējumi (diabēts);

16.6. citu diētisko pārtiku, izņemot diētiskās pārtikas produktus, uz kuriem attiecas normatīvie akti par mākslīgiem papildu ēdināšanas maisījumiem zīdaiņiem, pārtiku zīdaiņiem un maziem bērniem, pārtikas produktiem ar samazinātu enerģētisko vērtību, kas paredzēti svara samazināšanai.

17. Iesniedzējs dienestā iesniedz paziņojumu par diētiskās pārtikas reģistrāciju (pielikums) vai nosūta to pa pastu vai elektroniski, ja paziņojums sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu. Paziņojumam pievieno:

17.1. diētiskās pārtikas marķējuma vai iepakojuma oriģinālu, vai oriģinālu fotokopiju;

17.2. marķējuma teksta paraugu valsts valodā.

18. Ja šo noteikumu 16.punktā minētā diētiskā pārtika pirms laišanas Latvijas tirgū ir izplatīta citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī, iesniedzējs paziņojumā norāda tās valsts kompetento iestādi, kura pirmā saņēmusi paziņojumu par diētiskās pārtikas laišanu tirgū, un iesniedz to pašu informāciju, ko saņēma pirmais paziņojuma saņēmējs.

19. Lai izvērtētu diētiskās pārtikas atbilstību šo noteikumu 2.punktā un 11.3.1. apakšpunktā minētajām prasībām, dienests var pieprasīt, lai iesniedzējs uzrāda zinātnisko pētījumu rezultātus, kas apstiprina šo atbilstību. Ja pētījuma informācija par diētisko pārtiku ir iekļauta pieejamā publikācijā, norāda atsauci uz šo publikāciju.

20. Dienests 20 darbdienu laikā izskata šo noteikumu 17.punktā minētos dokumentus un reģistrē diētisko pārtiku datubāzē. Ja iesniegtie dokumenti neapstiprina diētiskās pārtikas atbilstību šo noteikumu un pārtikas apriti reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt diētisko pārtiku un Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā paziņo lēmumu iesniedzējam.

21. Dienests par reģistrēto diētisko pārtiku savā tīmekļa vietnē ievieto šādu informāciju:

21.1. diētiskās pārtikas nosaukums, fasējuma veids un pagatavošanas veids;

21.2. diētiskās pārtikas marķējuma teksts un lietošanas mērķis;

21.3. numurs, ar kuru diētiskā pārtika reģistrēta datubāzē;

21.4. diētiskās pārtikas reģistrācijas apliecinājuma izsniegšanas datums un numurs;

21.5. ražotāja un izplatītāja (vai viena no tiem) nosaukums, reģistrācijas numurs komercreģistrā vai Uzņēmumu reģistrā (fiziskas personas vārds,

uzvārds, personas kods) juridiskā un faktiskā adrese, kontaktpersona un tālruņa numurs.

22. Ja šo noteikumu 16.punktā minētās diētiskās pārtikas marķējuma tekstā izdarītas izmaiņas, kas neattiecas uz diētiskās pārtikas sastāvu, iesniedzējs nekavējoties iesniedz dienestā jauno marķējuma tekstu un dienests izdara izmaiņas datubāzē. Ja reģistrētās diētiskās pārtikas sastāvs tiek mainīts, iesniedzējs paziņo par to dienestam atbilstoši šo noteikumu 16.punktam un maksā valsts nodevu par jauna diētiskās pārtikas produkta reģistrāciju.

23. Ja dienests konstatē, ka diētiskā pārtika, kas nav minēta šo noteikumu 4.punktā, neatbilst šo noteikumu 2.punktā minētajiem nosacījumiem vai var apdraudēt cilvēku veselību, atrodas brīvā aprītē vienā vai vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs, tas var pieņemt lēmumu uz laiku apturēt vai ierobežot diētiskās pārtikas apriti. Dienests izdara atbilstošu atzīmi datubāzē un Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā paziņo lēmumu iesniedzējam, kā arī nekavējoties par to informē Eiropas Savienības dalībvalstis un Eiropas Komisiju. Informācijā norāda lēmuma pamatojumu. Lēmums par pagaidu ierobežojumiem ir spēkā līdz Eiropas Komisijas atzinuma saņemšanai.

23. Ja dienests iegūst jaunu informāciju vai pārvērtē esošo un konstatē, ka diētiskā pārtika, kas minēta šo noteikumu 4.punktā, var apdraudēt cilvēku veselību (lai gan tā atbilst normatīvajiem aktiem, kas nosaka īpašas prasības attiecīgajām produktu grupām), tas var pieņemt lēmumu uz laiku apturēt vai ierobežot diētiskās pārtikas apriti. Dienests izdara atbilstošu atzīmi datubāzē un Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā lēmumu nekavējoties paziņo iesniedzējam, kā arī informē par to Zemkopības ministriju, Eiropas Savienības dalībvalstis un Eiropas Komisiju. Informācijā norāda lēmuma pamatojumu. Lēmums par pagaidu ierobežojumiem ir spēkā līdz Eiropas Komisijas atzinuma saņemšanai.

III. Valsts nodevas apmērs par diētiskās pārtikas reģistrāciju un valsts nodevas samaksas kārtība

24. Ir noteikts šāds valsts nodevas apmērs:

24.1. par tādas diētiskās pārtikas reģistrāciju, kas ražota trešajā valstī un nav laista tirgū citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī, izņemot mākslīgos maisījumus zīdaiņiem, – 227,66 *euro*;

24.2. par tādas diētiskās pārtikas reģistrāciju, kas ir ražota vai laista tirgū kādā no Eiropas Ekonomikas zonas valstīm, izņemot mākslīgos maisījumus zīdaiņiem, – 99,60 *euro*;

24.3. par mākslīgajiem maisījumiem zīdaiņiem – atbilstoši normatīvajiem aktiem par valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par zīdaiņiem paredzēto mākslīgo maisījumu reģistrāciju.

25. Valsts nodevu maksā pirms diētiskās pārtikas reģistrācijas. Ja dienests konstatē diētiskās pārtikas neatbilstību normatīvajiem aktiem par diētisko pārtiku, valsts nodevu neatmaksā.

26. Valsts nodevu maksā vienā no šādiem veidiem:

26.1. dienestā, izmantojot maksājumu karti;

26.2. kredītiestādē vai citā finanšu iestādē, kurai ir tiesības veikt naudas pārskaitījumus.

27. Valsts nodevu ieskaita valsts pamatbudžeta ieņēmumos.

IV. Noslēguma jautājumi

28. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2010.gada 16.novembra noteikumus Nr.1053 „Noteikumi par īpašām prasībām diētiskajai pārtikai, kārtību, kādā reģistrē diētisko pārtiku, un valsts nodevu par diētiskās pārtikas reģistrāciju” (Latvijas Vēstnesis, 2010, 185.nr.; 2011, 122.nr.; 2013, 154.nr.; 2014, 213.nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 6.maija Direktīvas 2009/39/EK par īpašas diētas pārtikas produktiem (pārstrādāta versija).

Ministru prezidente

L.Straujuma

Zemkopības ministrs

J.Dūklavs

2015.03.25. 12:40

1059

I.Cine

67027146; Inara.Cine@zm.gov.lv